

150

T. C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
1 nci ORDU ve SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
SELİMİYE

AD. MÜŞ. : 1982/2338

20/2/1984

KONU : TEMYİZ.

ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
GÖNDERİLMEK ÜZERE
SIKIYÖNETİM (3) NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ
KIDEMLİ HAKİMLİĞİNE SELİMİYE

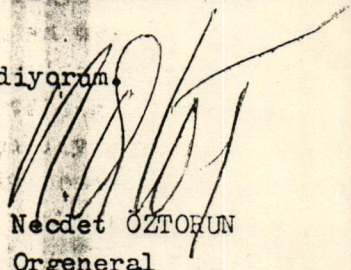
İLGİ : İst.Synt.K.lığı (3) No'lu As.Mah.nin 26.12.1983 gün ve 1982/1887-861 (3) sayılı yazısı.

Neşir yolu ile komünizm propagandası yapmak suçundan sanık Mete TUNCAY hakkında ilgi yazı ekinde gelen 28.11.1983 gün ve Esas No:1982/861, Karar No:1983/491 sayılı gerekçeli hükmü bugün gördüm.

Hükmü, aşağıda gösterilen nedenlerle TEMYİZ ediyorum.

Gereğini rica ederim.

T. C. SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 3 Nolu Askeri Mahkemesi SELİMİYE
Evrak No.:
Esas No. : 82/861
Tarih : 21.2.1984

Necdet ÖZTORUN
Orgeneral
1 nci Ordu ve
Sıkıyönetim Komutanı

TEMYİZ NEDENLERİ

Sıkıyönetim K.lığı (3) No'lu As.Mah.nin 28.11.1983 gün ve Esas No:1982/861, Karar No:1983/491 sayılı gerekçeli hükmü ile sanık Mete TUNCAY'ın isnat olunan neşir yolu ile komünizm propagandası yapmak suçu unsurları bakımından teşekkül etmediğinden bahisle, beraetine karar verilmiştir.

Sanık Mete TUNCAY tarafından yazılan ve İstanbul'da Belge Yayınevinde 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (ESKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLGİLER) isimli kitap incelendiğinde, açıkca görüleceği üzere; Süleyman Nuri'nin öyküsü başlığı altında yayınlanan yazıda (Sahife 10-26) Türk Ordusunda görevli iken, 1917 de kaçarak Rus Ordusuna iltica etmiş olan Süleyman NURİ'nin fotoğrafları yayınlanmış olup, bu kişinin Rusya'da yasa dışı TKP örgütü içerisindeki faaliyetlerinin anlatıldığı, hayatı boyunca komünizme hizmet etmiş ve Türkiye aleyhinde yıkıcı faaliyetlerde bulunmuş olan Nazım Hikmet'in büyük şair olarak nitelendirildiği (Sahife (21) Sahife 25'de "Enternasyonal Marşı" başlığı altında yayınlanan şiir ile komünizm propagandası yapıldığı "Mustafa Suphi'nin yarım kalmış manifest çevirisi" başlığını taşıyan yazıda (Sahife 27) sanığın yasa dışı Türkiye Komünist Partisi kurucularından olan Mustafa Suphi'nin el yazılı manifest çevirisinin önünde saygıyla eğildiğini belirtmek suretiyle komünizmi övdüğü "Komünist beyannamesi" başlıklı yazıda (Sahife 30-46) (Bugün komünizmin Avrupa Devletleri tarafından bir kuvvet diye kabul edildiği, proleteryanın inkilapçı bir sınıf olduğu, proleteryanın inkişaf safakatı ve Burjuvaziye karşı mücadelesi anlatılmak suretiyle komünizme geçiş için ferdi mülkiyetin inkısa gerektiğinin) belirtildiği, TKP'nin birinci kongresi başlığını taşıyan yazıda Sahife

AD.MÜŞ. :1982/2338

54-141 (Türkiye'nin son ümidinin bolşevizmde olduğu, bütün milletleri zelaletten kurtaracak ilacın ancak komünizm olduğu, başka ilacın bulunmadığı, komünistlerin köylerde ekmek suretiyle bedbath anadoluyu yükselteceği, Türkiye komünist feredasyonunun Türkiye'de Şura hükümeti teessüs edip, hâkimiyet proleteryanın eline geçinceye kadar memleket dahilinde komünizm ruhunda bir koperasyon hareketi uyandırmaya çalışması gerektiği, bu amaca ulaşmak için yapılması gereken faaliyetlerin nelen olduğu, ferdî mülkiyet müessesesinin yıkılması gerektiği, komünizmin beşeriyeti sınıfsız bir hayata getireceği, sınıfsız bir hayatın hükümeteşiz bir hayat olduğu, hükümetin daima bir sınıfın elinde olup, diğer sınıfları tazyik etmeye vasıta olduğu, komünizmin bu usulü ortadan kaldırarak, insanları hakiki müsavata nail edeceği, hiçbir ferdin diğer fertler üzerine ve hiçbir sınıfın diğer sınıflar üzerine haklı hâkimiyetinin kalmıyacağı, gerek Rusya ve gerek Türkiye'de çalışmak isteyen bir komünistin, en evvel nüfusun yüzde doksanını teşkil eden köylülere komünist fikir ve görüşleri aşılması gerektiği, bu hususda en mühim silâhın komünizm propagandası olduğunun) belirtildiği, Sahife (142-153) de komünizmin teessüsü için takip edilecek usul ve yolları açıklıyan Türkiye Komünist Partisi programının yayınlandığı, Sahife 154-161'de komünizmin teessüsü için oluşacak teşkilatın yapısını ve görevlerini belirten Türkiye Komünist fırkası teşkilatı nizamnamesinin yayınlandığı, Sahife 162'de Enternasyonal Marşından bir bölüm yayınlandığı, Sahife 164 ve 175'de "Türkiye emekçilerinin kurtuluş yolları" başlığı altında yayınlanan yazıda Büyük Millet Meclisinin tahkir ve tezyif edildiği, Sahife 176-181'de "Türkiye emekçileri dostlarınızı tanıyınız" başlığı altında yayınlanan yazıda Türkiye emekçilerinin her nevi manevi, hissi ve maddi müzaheret ve muaveneti Rusya'dan görmüş olduğu, Türkiye ve Rusya emekçilerinin ittifak içerisinde olmasının gerektiği, Sahife 182-191'de "Maskeleler aşağı" başlığını taşıyan yazıda Türkiye'de komünist idarenin bütün Türkiye işçi, çiftçi ve Askerlerinin mücadelesi ile kurulacağı, bu mücadelede kızıl İstanbul proleteryanının ön ön safta bulunması ve Türkiye komünist federasyonunun bu mazlumlar ordusunun erkan-ı harpliği vazifesi görmesi gerektiğinin belirtildiği Sahife 207'de 1917 Rus ihtilalinin 39.yıl dönümü nedeniyle ve bu başlık altında Nazım Hikmet'in bir şiirinin yayınlandığı, bu şiirde Rusya'nın ikinci vatan olarak belirtildiği, bu suretle sanığın hazırlayıp yayınladığı kitapta baştan sona kadar komünizmi övücü ve komünizm propagandasını içeren sözlere yer verildiği açıkca anlaşılmaktadır.

Suç konusu kitabın bilirkişi olarak incelemiş olan Ord.Prof.Dr.Sulhi DÖNMEZER tarafından tanzim edilmiş 19.7.1982 tarihli raporda kitapta yer alan çeşitli vesikaların TKP'nin kararlarının, Türk Ordusundan kaçarak Rus Ordusuna iltica etmiş ve orada komünis olmuş kişilerin komünizm propagandası yapan hatıralarının bugün bir vesika olmuş sayılarak, bunların yayınlanabileceği noktayı nazarına katılinamıyacağından kitapta yazılı hususların TCK.nun 142 nci maddesini ihlâl eder nitelikte olduğu açıklanmıştır.

Kitabın isminden de anlaşılacağı üzere, kitapta sadece belli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olaylar anlatılmayıp (Yeni bilgiler) ismi altında Cumhuriyet dönemi de kapsadığı, sanığın kitabın bazı kısımlarında kişisel görüşlerine de yer vermiş olduğu, komünist hareketin teşvik edildiği, Türkiye'de mevcut Anayasal nizamın yıkılarak yerine Marksist-Leninist bir esesa dayalı proleterya diktatörlüğünün kurulması gerektiğinin savunulduğu ve bu gayeye ulaşmak için takip edilecek yol ve yapılması icab eden

AD.MÜŞ. :1982/2338

faaliyetlerin neler olması gerektiğinin açıklandığı, kitapta sadece komünizm propa-
gandasını içeren hususlara yer verilmiş olup, hiçbir şekilde komünizmin aleyhinde
herhangi bir belge ve bilgi bulunmaması nedeniyle 13.6.1983 tarihli üç kişilik bilir-
kişi raporunda belirtildiği şekilde bilimsel bir belge-döküman kitabı niteliğinde ka-
bul etmek mümkün bulunmadığı cihetle kitapta yazılan hususların sanığa isnat olunan
suçu oluşturduğunun bilirkişi incelemesine gerek kalmıyacak biçimde açık ve belirgin
olduğundan, dava konusu kitabın yayınlandığı tarihte Ankara Üniversitesi Siyasal Bilim-
ler Fakültesinde öğretim görevlisi Doçent olan sanığın kitaptaki fikirleri benimseyip
bazı kısımlarında şahsi fikir ve görüşlerini de açıklamak suretiyle bilerek ve isteye-
rek yayınladığı kitapla neşir yolu ile komünizm propagandası yaptığı, isnat olunan su-
çun maddi ve manevi unsurları itibarıyla subuta erdiği halde, müsnet suçtan cezalan-
dırılması gerekirken, mahkemece sanığın geçersiz savunmasına ve bilirkişilerin
13.6.1983 tarihli yeterli olmayan raporuna itibarla beraetine karar verilmesi kanuna
aykırı görüldüğünden, hükmün bozulmasına karar verilmesini talep ederim.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAN TARİH ARKİVİ